

ROK SZOPENOWSKI

W roku bieżącym przypada 100 rocznica śmierci genialnego pianisty polskiego Fryderyka Szopena. Celem udostępnienia najszerszym masom pięknej muzyki polskiego kompozytora urządzony będzie szereg imprez muzycznych, w których bardzo poważną rolę odegra Polskie Radio.

W Warszawie powstał Centralny Komitet Szopenowski, który projektuje cały szereg koncertów w wykonaniu najlepszych pianistów polskich. Ponadto organizowane będą imprezy muzyczne poprzedzone prelekcjami oraz audycje literackie ilustrowane muzyką Szopena. Ukazuje się również cykl rozmaitego rodzaju publikacji poświęconych życiu i dziełu Szopena. Film Polski w bieżącym roku przystąpi do nagrania filmu o Szopenie.

SPOŁECZNY KOMITET RADIOFONIZACJI KRAJU w r. 1949

Nie ma lepszego środka upowszechnienia kultury niż zainstalowanie radia we wszystkich szkołach, świetlicach, warsztatach pracy i mieszkaniach w całym kraju. S.K.R.K. współdziałał z Polskim Radio w realizacji tego zadania.

W 1949 r. S.K.R.K. rozprowadzi na terenie kraju 150.000 głośników mieszkaniowych, z czego 100.000 na wsi, resztę zaś w mieszkaniach robotniczych — w mieście. Akcja radiofonizacji mieszkań ludności wiejskiej obejmie zatem całkowite radiofonizowanie około 3.000 wsi.

Radiofonizacja mieszkań robotniczych i chłopskich jest zadaniem S.K.R.K., warunki materialne kraju nie pozwalają jednak na zrealizowanie go w tempie szybkim, jak byłoby wskazane.

Przemysł radiowy odbudowujący się dopiero po zniszczeniach wojennych, które dotknęły go niemal w 100%, nie jest jeszcze w stanie zaspokoić całkowitego zapotrzebowania na sprzęt radiowy. Stąd wynika konieczność segregowania potrzeb według ich ważności. Dotychczas województwa środkowe posiadały o wiele gęstszą sieć radiowęzłów i odborników indywidualnych niż województwa wschodnie i Ziemię Odzyskane. W tym roku S.K.R.K. dążyć będzie do równomierniejszej radiofonizacji kraju przez zradiofonizowanie przede wszystkim terenów dotychczas pod tym względem zaniedbanych.

Nie mniej ważnym od zainstalowania głośników mieszkaniowych zadaniem S.K.R.K. jest radiofonizacja szkół i świetlic przez organizowanie zbiorowych urządzeń radiowych. Składają się one z silnego radioodbiornika, obsługującego kilka lub kilkanaście głośników. W 1949 r. przy radiofonizacji szkół S.K.R.K. rozprowadzi 8.000 odborników, z czego 3.000 odborników bateryjnych, 3.000 sieciowych i 2.000 odborników ze wzmacniaczami, adapterami i mikrofonami. Obok szkół punktami zbiorowego słuchania radia są: świetlice organizacji i instytucji, zakłady pracy, świetlice wiejskie Zw. Samopomocy Chłopskiej, szpitale itp. W r. 1949 S.K.R.K. zradiofonizuje ponad 2.000 świetlic.

Radiofonizacja terenu obejmuje ponadto założenie megafonów w większych ośrodkach, osiedlach, miastach i miasteczkach, ośrodkach wypoczynkowych, wreszcie radiofonizację sklepów spółdzielczych.

Instalacja i utrzymanie dużej sieci radiofonicznej w stanie zapewniającym należyte działanie wymaga istnienia kadr ludzi obznajmionych z technicznymi zagadnieniami radia. Kadry takie przygotowuje S.K.R.K., organizując w r. 1949 w porozumieniu ze „Służbą Polsce” — 15 kursów, które dostarczą kilkuset radiotechników. Niezależnie od tego, przy pomocy władz szkolnych, ZMP i Harcerstwa, S.K.R.K. otoczy opieką szkolne i młodzieżowe koła radiowe, czuwając nad programem, kierunkiem i rozwojem zainteresowań radiotechnicznych młodzieży.

Rok Szopenowski rozpocznie się w dniu 22 lutego b. r. Uroczyste jego otwarcie odbędzie się w Żelazowej Woli, w miejscu urodzin wielkiego kompozytora. W dniu tym w Warszawie otwarta będzie wystawa pamiątek szopenowskich oraz urządzony zostanie wielki koncert akademii. Odąd przez cały rok kalendarzowy trwać będą różnorodne imprezy związane z imieniem i sztuką wielkiego kompozytora, a stanowiące wyraz czci narodu dla artysty.

Poza cyklami koncertów szopenowskich, które radiosłuchacze usłyszą przez radio, przewidziane są zbiorowe wycieczki młodzieży szkolnej do Żelazowej Woli, gdzie odbywać się będą konkursy chórów i zespołów muzycznych, zjazd w Warszawie najlepszych chórów z całego kraju, wystawy obrazy i inne, a czwarty międzynarodowy konkurs pianistów.

Plan pracy rocznej S.K.R.K. opiera się na planie finansowym zamykającym się kwotą 740 milionów zł. Na sumę tę składają się subwencje państwa i Rad Narodowych, składki członków S.K.R.K. i inne.

Zadania zakreślone w planie pracy S.K.R.K. na 1949 r. wymagają sprawnego aparatu organizacyjnego, starannie przemyślanych metod pracy, odpowiedniego funkcjonowania organizacji i dużego zespołu ludzi szczerze oddanych sprawie radiofonizacji kraju, wytrwale dla niej pracujących.

Dyrygent Orkiestry Tanecznej P. R. — Jan Cajmer.

W czasie ubiegłej wojny był on jednym z pierwszych oficerów I Dywizji Piechoty im. Tadeusza Kościuszki, z którą przeszedł szlak bojowy od Oki do Berlina. W Dywizji tej był organizatorem Reprezentacyjnej Orkiestry Wojskowej oraz Teatru Żołnierza, które poczynawszy od maja 1943 r. przez cały czas wojny niosły żołnierzom rozrywkę, piosenkę i humor. Za służbę wojskową został nagrodzony najwyższymi odznaczeniami wojskowymi. Po ukończeniu wojny w sierpniu 1945 r. Jan Cajmer rozpoczął pracę w Polskim Radio i wkrótce przystępuje do organizacji Orkiestry Tanecznej P. R.

**RADIOTECHNICY
RADIOAMATORZY**
prenumerują miesięcznik
„Radio“
jedyne pismo fachowe
z zakresu radiotechniki

**ORKIESTRA SYMFONICZNA
CESKOSŁOWACKIEGO ROZHŁASU
NA WYSTĘPACH W POLSCE**

W połowie lutego przybywa do Polski na gościnne występy Orkiestra Symfoniczna Radia Czechosłowackiego pod dyrykcją Karla Ancerla oraz Alojzego Kilma i znana pianistka Vera Repkova. Orkiestra oraz solistka dadzą szereg koncertów w Katowicach, Krakowie, Łodzi, Poznaniu i Warszawie. Będą wykonywane utwory kompozytorów czeskich i słowackich.

W lutym Polskie Radio nadaje szereg audycji szkolnych. W poniedziałki, środy i piątki o godzinie 8.55 audycje przeznaczane są dla starszych klas. Młodsi radiosłuchacze usłyszą między innymi:

Dnia 9 — słuchowisko Gabrieli Pausser-Klonowskiej „O Edisonie”;

- 14 — „Czarny rybak” pogadanka dra Żabińskiego o życiu kormoranów;
- 16 — słuchowisko Ewy Szelburg-Zarembiny o dziewczynie-tractoryście;
- 18 — słuchowisko pt. „dostrzegalni dra Mikolaja” poświęcone Kopernikowi;
- 21 — „Uczennice VIII” — słuchowisko w opracowaniu Marii Witwińskiej wg książki Prileżajewej;
- 23 — „W dzień urodzin Szopena” audycja Lecha Miklaszewskiego.

A oto ciekawsze audycje dla klas młodszych szkolny podstawowej, które są nadawane w te same dni o godzinie 11.40:

- 11 — „Ptaszek jak napsarstek” pogadanka dra Żabińskiego o kolibrach; 14 — „Sześciolatek kompozytor” audycja słowno-muzyczna Rezlera o Mozarcie; 23 — „Dzieciństwo Fryderyka Szopena”.

GAZETKA RADIOWA

Nr 2 (18)

Warszawa, Luty 1949 rok

Rok III

Radiowy karnawał

Foto Film Polski.

Orkiestra Taneczna Polskiego Radia pod dyrykcją Jana Cajmera przygrywa w czasie zabawy. Przed orkiestrą widać tańczących pary. Sala jest pięknie udekorowana. Dzięki mikrofonom, o wszystkim, co się dzieje na sali balowej, wiedzą także radiosłuchacze, którzy bawią się wesoło u siebie w mieszkaniu czy w świetlicy. W czasie przerwy między jednym tańcem a drugim — słuchają oni rozmowy konferansjerów, opowiadających sobie dowcipy i balowe ploteczki.

Głosy Radiosłuchaczy

Wszyscy ci, którzy nadsyłają swoje wypowiedzi o audycjach Polskiego Radia, są jakdyby współtwórcami programu.

Uwagi te bowiem są ogromnie pomocne przy układaniu programu, gdyż pozwalają zorientować się w zainteresowaniach i upodobaniach naszych słuchaczy. Głosy krytyki pozwalają unikać błędów na przyszłość, zaś pochwały świadczą o tym, że dany rodzaj

audycji należy zachować. Pragniemy przeto, aby ilość nadsyłanej korespondencji była jak największa.

W poszukiwaniu, w pozyskiwaniu nowych rzeczy słuchaczy radio nie poprzestaje na budowaniu specjalnego dla tych właśnie ludzi programu, nie poprzestaje na rozmieszczeniu tego programu w godzinach, w których radio najchętniej jest słuchane przez ludzi pracy, ale stara się oddziaływać na słuchaczy w bezpośrednim z nimi kontakcie.

Dużą przyjemność sprawił nam list zbiorowy pracowników pocztowych z Międzyrzecza Wielkopolskiego:

„My, pracownicy tutejszego Urzędu, składamy najserdeczniejsze podziękowanie Polskiemu Radiu w Warszawie za nadanie audycji poświęconej pocztowcom.

Jesteśmy podnieśnieni na duchu i bardzo wdzięczni Polskiemu Radiu, że mając tak dużo pracy rozumie i ocenia nasze codzienne trudy. Polskie Radio posiada prawo na cały kraj i mamy nadzieję, że dużo osób zrozumie i oceni teraz ciężką pracę pocztowca. Za piękną audycję serdecznie dziękujemy.”

Z dużą sympatią i zainteresowaniem zarówno wśród słuchaczy w kraju jak i zagranicą spotyka się audycje wymieniane „Przy sobocie po robotce”.

A oto fragment listu słuchaczy czechosłowackich: „Córny z łopali „Nona Janu” w Łazach przesyłać. Wam serdeczne pozdrowienia i podziękowania za piękne i wyczekiwane przez nich audycje polsko-czeskie. Trudno napisać, ile sprawiają one prawdziwej radości.”

Polskie Radio rozumiejąc, że karnawał jest okresem wzmożonej chęci rozrywkowej i zabawy, nadaje w każdą sobotę transmisję z balów. Impreza ta spotkała się z ogromnym zadowoleniem wśród naszych korespondentów.

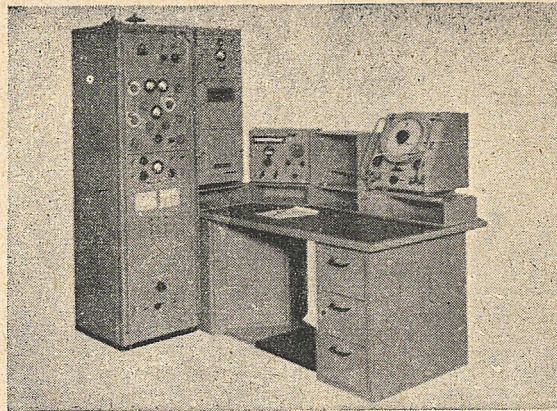
Ekspedientka z Plocka pisze:

„Jesteśmy szczęśliwi, że dzięki Polskiemu Radiu możemy się bawić również dobrze u siebie w domu, bo gram doskonałą orkiestrą, a jak jesteśmy zmęczeni, możemy posłuchać dowcipnych konferansjerów. Właśnie smutno i też w czasie wolnym. Dziękujemy Polskiemu Radiu, że umożliwia nam zabawę, popularyzuje humor i rozrywkę.”

Wszystkie listy dotyczące programu prosimy nadsyłać pod adresem: Biuro Studiów, Myśliwiecka 3, 5, 7.

CIEKAWOSTKI...

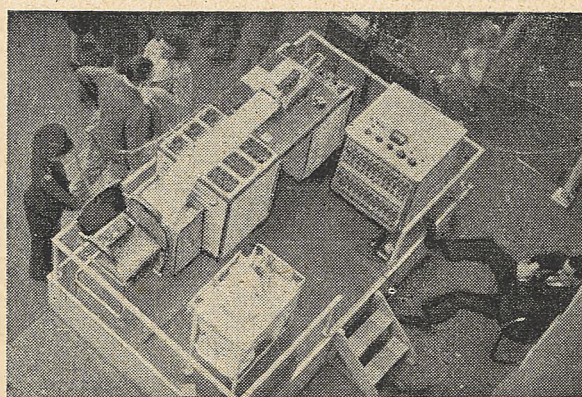
W wielkich zawodach krótkofalowych, które odbyły się w Związku Radzieckim, tytuł mistrza ZSRR na rok 1948 w zakresie dalekich połączeń, zdobył radioamator K. Szulgin. Podczas zawodów osiągnął krótkofalowymi kuli ziemskiej. W klasyfikacji zespołowej na pierwszym miejscu znalazł się klub krótkofalowców z Uzbekistanu.

To nie jest szafka kuchenna i biurko, tylko nadajnik radiostacji okrętowej. Przy jego pomocy radiotelegrafista utrzymuje stały kontakt z portami. W razie nieszczyśliwego wypadku ta niepozorna „szafka” wysyła w świat sygnał wołający o ratunek — SOS.

Nagrodę Nobla za rok 1947 w dziedzinie fizyki przyznano uczonemu angielskiemu Edwardowi Appletonowi. Fizyk ten w czasie swojej długoletniej pracy naukowej zajął się badaniem rozchodzenia się fal radiowych w eterze. Położył on również wielkie zasługi w dziedzinie badań nad radarem, przy którego pomocy zorganizowany systematyczny odbiór fal radiowych wysyłanych przez słońce.

Dla użytku w krajach tropikalnych produkowane są krótkofalowe aparaty radiowe, kształtem swym przypominające palatnie. W metalowym pudełku mieści się czterolampowy odbornik bateryjny, którego nie mogą uszkodzić ani zmiany atmosferyczne, ani wściebkie owady.

Okazuje się, że i człowiek wysyła pewne fale. Na zdjęciu widzimy aparat służący do badania prądów mózgowych. Osoba badana siedzi na krześle, a aparat samoczynnie rejestruje siłę fal wysyłanych przez jej mózg.

WARTO WIEDZIEĆ RADAR

To krótkie dźwięczne słowo zna już dziś prawie każdy. Nie każdy jednak wie, że oznacza ono wyrażenie niedawno promienie, zblizone do fal radiowych, a pozwalające na mierzenie odległości i wykrywanie przeszkód. Promienie te działają na olbrzymich przestrzeniach, przenikając ciemności, mgły i chmury. Dlatego właśnie radar oddał tak wielkie usługi w czasie wojny — „skrócił wojnę”.

Promienie radarowe, których tajemniczy strzegli sprzymierzeńcy, wykrywały niemieckie łodzie podwodne, w głębinach morza i straszliwe bombowce ukryte w chmurach, umożliwiając w ten sposób ostrzał niewidocznych jednostek nieprzyjacielskich. Nie pomogły także Niemcom naloły nocne — radar, jak kot, widział w mroku.

Ale nie tylko podczas wojny radar stanowił nieocenioną pomoc; w czasie pokoju perspektywy jego wykorzystania są coraz bardziej różnorodne. Dzieci systemowi radarowemu lotnicy nie obawiają się już dziś zapadnięcia mroku i nadciągającej mgły — z łatwością znaleźć mogą lotnisko, a w nieznanym terenie najopowiedniejsze miejsce do lądowania. Próbowano już także kierować samolotami za pomocą samoczynnej aparatury radarowej, która zastępowała pilota i próby te powiodły się. Okazało się, że umieszczenie radaru na parowozach zapobiega zderzeniu się pociągów lub przecięciu sygnałów. Podobne funkcje spełnia system radarowy w żegludze, gdzie jest już on dość rozpowszechniony. M. in. zaopatrzone są w radar 3 nasze okręty: statek szkolny „Dar Pomorza”, transatlantyk „Batory” i turbiniowy linowiec s/s „Kiliński”.

Prócz tej podstawowej roli — ochrony życia ludzkiego — radar zaczyna być wykorzystywany w badaniach naukowych, np. mierzenie głębokości oceanu, badanie zorzy polarnej, wyznajdwanie gwiazd spadających itp.

Wiele jest dziedzin, w których aparatura radarowa znalazła zastosowanie i przynosi niewątpliwie korzyści ludzkości. Na zakończenie dodamy tylko, skład się zięła jego nazwa. Są to pierwsze litery angielskich słów Radio Detection And Ranging.

Na czym polega ten wspaniały wynalazek i jaka jest istota systemu radarowego — dowiedzą się czytelnicy z ciekawej i przystępnej książeczki dra Witolda Rybczyńskiego pt. „Co to jest radar”, która ukazała się nakładem Radiaowego Instytutu Wydawniczego, a kosztuje jedynie zł 80.—

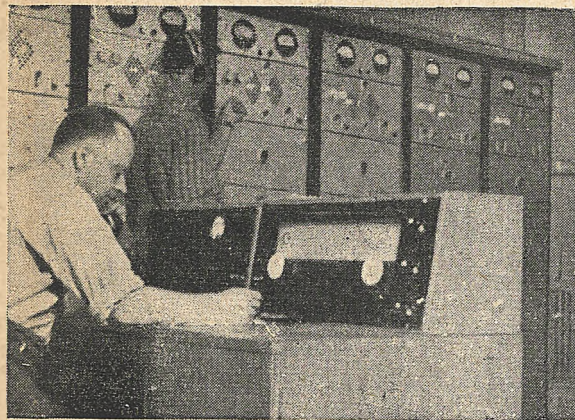
WYNIKI KONKURSU MICKIEWICZOWSKIEGO

Polskie Radio w roku jubileuszowym zorganizowało „Mickiewiczowski Konkurs Recytacyjny”, w którym wzięło udział 28 artystów, recytując utwory wielkiego wieszcza polskiego Adama Mickiewicza. W wyniku Konkursu najlepszym recytatorem okazał się Jerzy Leszczyński, który otrzymał pierwszą nagrodę w wysokości 75.000 zł. Dwie dalsze równorzędne nagrody po 50.000 zł. przyznane zostały Wojciechowi Brydzińskiemu i Stefanowi Martyce za dwie odrębne interpretacje „Wielkiej Improwizacji”.

Ponadto sąd konkursowy wyróżnił Bronisławę Frejtażankę, artystkę Państwowego Teatru Polskiego w Poznaniu, za recytację fragmentu X Księgi „Pana Tadeusza” oraz Jana Świdierskiego, artystę Teatru Wojska Polskiego w Łodzi, za recytację inwokacji do „Pana Tadeusza”. Wyróżnieni artyści otrzymują 4 tommy narodowego wydania dzieł Adama Mickiewicza.

Niezależnie od sądu konkursowego radiosłuchacze ze swej strony oceniali recytacje artystów. W tym wypadku ocena jury nie zbiegała się z oceną radiosłuchaczy, którzy za najlepsze recytatory uważają Juliana Składanka. Recytował on „Polonez” z „Pana Tadeusza” oraz „Bajki”. W imieniu radiosłuchaczy Polskie Radio przekazało Julianowi Składankowi — laureatowi nagrody radiosłuchacza — piękny odbornik radiowy.

W myśli warunków konkursu pomiędzy tych radiosłuchaczy, których głosy padły na nazwiska laureatów, rozlosowane zostały nagrody książkowe.

„STARE I NOWE”

Polskie Radio w poniedziałki, środy i piątki o g. 18.35 nadaje w odcinkach powieści, która uzyskała najwyższe odznaczenie — Państwową Nagrodę Literacką — p.t. „Stare i Nowe” Lucjana Rudnickiego. Te same kolejne odcinki powieści powtarzane są we wtorki, czwartki i soboty o godz. 8.30.

„KIM BĘDĘ”?

Ucząca się młodzież ma przed sobą bardzo poważny problem, który musi rozwiązać. Chodzi tu o wybór zawodu. Wiadomo przecież, że jest dużo najrozmaitszych zawodów, o których wielu nic nie wie.

Polskie Radio idzie z pomocą młodzieży i nadaje co piątek o godz. 17.45 pogadanki poświęcone wyborowi zawodu. W ciągu stycznia dokonany został przegląd zawodów węglowych, który poinformował o najrozmaitszych gałęziach pracy w kopalni węgla. Następnie omawiane będą zawody: budowlane, metalurgiczne, hutnictwa szklanego, włókiennicze i elektryczne.

Prenumeratę za „Gazetkę Radiową” w wysokości

50 zł — kwartalnie
lub 200 zł — rocznie,
należy wpłacać na konto Administracji tygodnika „Radio i Świat”, P.K.O. nr. 1-7520, za znaczącą na odwrócie przekazu: Prenumerata „Gazetki Radiowej”.

